**LISA 1**

**HINDAMISE KORD**

Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine ning selle alusel õppe edasine kavandamine. Hindamisel lähtutakse õpilase õppe aluseks oleva õppekavaga (PRÕK, IÕK, LÕK) seatud õppe- ja kasvatuseesmärkidest.

**Teadmise ja oskuste hindamise eesmärk on:**

1) toetada õpilase arengut;
2) anda tagasisidet õpilase õppimise kohta nii õppeprotsessis kui ka kokkuvõtvalt;
3) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist; õpetada õpilast ennast analüüsima;
4) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
5) suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
6) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

**Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja.**

Hinnatakse nõutavate õpitulemuste saavutatust, teadmiste ja oskuste omandatust, iseseisvust ja loovust teadmiste ning oskuste rakendamisel, oskust teadmisi suuliselt ja kirjalikult väljendada ning praktiliste tööde teostust.

Tulemus kajastab teadmisi, oskust teadmisi rakendada, analüüsivõimet, loovust, koostöövalmidust, väljendusoskust, korrektsust, iseseisva töö oskust, hinnangute andmise oskust.

**Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise.**

PRÕK § 21 lg 4 ja lg 5:

Põhikool võib viie palli süsteemi asemel kasutada koolisiseselt teistsugust hindesüsteemi. Põhikooli I ja II kooliastmel võib õpilase hindamisel kasutada kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent.

**1.–5. klassini** kasutatakse sõnalist (suulist ja kirjalikku) tagasisidestamist.

**6.–9. klassis** antakse tagasisidet sõnaliselt ja hinnatakse tähtsüsteemis („A“ kuni „F“, „MA“, „AR“).

**Tegemata või määratud kuupäevaks esitamata töö märgitakse e-päevikus tähisega „T“.** Kui töö on tehtud, asendatakse tähis „T“ tähtsüsteemis hindega või sõnalise tagasisidega. Kui kokkulepitud aeg möödub ja õpilane pole tööd esitanud või järele vastanud, asendatakse märge negatiivse tähtsüsteemis hindega või sõnalise tagasisidega.

**Hindamisest teavitamine**

Õpilastele tutvustavad teadmiste ja oskuste hindamise põhimõtteid ja korda klassiõpetajad ning aineõpetajad. Õppeperioodi (trimester või poolaasta) algul tutvustab õpetaja õpilastele peamisi õppeteemasid, õppeaines nõutavaid õpitulemusi, hindamise põhimõtteid, kokkuvõtva hinde kujunemise ja järelevastamise korda.

Õppeperioodi jooksul saadud hinded kantakse e-päevikusse hiljemalt 7 tööpäeva jooksul. Vajadusel lisatakse kommentaar. Suuremahuliste tööde korral (kirjandid, referaadid, uurimistööd jms) võib hindamise periood olla kuni 14 tööpäeva.

Õpilasel ja lapsevanemal on õigus saada teavet hindamise korra ja tulemuste kohta aineõpetajalt või klassijuhatajalt.

**Õppimist toetav hindamine**

Õppimist toetav hindamine on õppeprotsessi kestel toimuv hindamine, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist. Tagasisidet antakse õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase seniste tulemuste, tugevate külgede ning vajakajäämiste kohta ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel, kavandades õppimise eesmärgid ja tegevused.

Õppijad on kaasatud õppeprotsessi eesmärgistamisse, tagasiside andmisesse ja hindamisse.

**Tagasiside andmine**

1) Tagasiside on nii suuline kui ka kirjalik.
2) Õpetaja märgib tagasiside õpilaspäevikusse, vihikusse, töövihikusse, töölehele või e-päevikusse.

3) Tagasiside tuleb märkida e-päevikusse järgneva intervalliga: 1–2 tundi nädalas / 1 kord kuus ja 3–5 tundi nädalas / 2 korda kuus.
4) Tagasiside andmisel tuleb arvestada õpilase arengu ja tema individuaalsete võimetega.

**Eristav ja mitteeristav hindamine**

**Eristav hindamine** on hindamise viis, mille puhul antakse õpitulemuste saavutatuse kohta tagasisidet tähtskaalal A–F, millest viis taset A–E on positiivsed ja üks tase F on negatiivne.

- Suurepärane tase „A“ 96–100%

Õpilane on omandanud tema õppe aluseks oleva õppekavaga taotletavad õpitulemused, rakendab omandatud teadmisi iseseisvalt tuttavates ja uutes olukordades, analüüsib õpitut, hindab kriitiliselt järeldusi ja langetab otsuseid, loob omandatud teadmiste abil seoseid uute ja varasemate teadmiste vahel. Silmapaistev ja põhjalik aine tundmine, ulatuslik iseseisev töö, mitmekülgne kirjanduse tundmine.

- Väga hea tase „B“ 90–95%

Õpilane on omandanud tema õppe aluseks oleva õppekavaga taotletavad õpitulemised ning rakendab omandatud teadmisi ja oskusi iseseisvalt eesmärgipäraselt tuttavates ja uutes olukordades, analüüsib omandatud teadmisi, loob uusi seoseid, kuid teadmiste ja oskuste spetsiifilisemal rakendamisel võib olla eksimusi, mis ei ole sisulised ega põhimõttelised. Õppeaine teoreetilise ja rakendusliku sisu väga hea tundmine.

- Hea tase „C“ 75–89%

Õpilane on omandanud tema õppe aluseks oleva õppekavaga taotletavad õpitulemused, rakendab omandatud teadmisi ja oskusi iseseisvalt eesmärgipäraselt õppes ja uutes olukordades. Aine detailsemates osades avaldub mõningane vastuste ebatäpsus.

- Rahuldav tase „D“ 63–74%

Õpilane on omandanud tema õppe aluseks oleva õppekava taotletavad õpitulemused tasemel, mis võimaldab tal omandatud teadmisi ja oskusi rakendada õppeolukordades, kuid iseseisval rakendamisel või uutes olukordades avalduvad puudujäägid.

Vastustes avalduvad märgatavad puudujäägid. Õpilasel on olemas baasteadmised, mis võimaldavad tal hakkama saada.

- Minimaalne tase „E“ 50–62%

Õpilane suudab õppe aluseks oleva õppekavaga taotletavaid õpitulemusi kasutada juhendaja toel õppeolukordades piiratud viisil ning omandatud teadmised ja oskused on iseseisvaks edasiseks õppimiseks minimaalsed. Teadmiste rakendamisel on tõsiseid puudujääke.

- Mitterahuldav tase „F“ 0–49%

Õpilase omandatud teadmised ja oskused on tema õppe aluseks oleva õppekavaga taotletavatest õppetulemustest madalamad ja edasiseks õppimiseks puudulikud või õpitulemuste omandatusele ei ole võimalik anda tagasisidet. Ülesanne on jäänud sooritamata, õpilane on kasutanud ebaausaid võtteid (lubamatu kõrvalise abi kasutamine, mahakirjutamine, teise isiku töö esitamine enda omana või muu ebaaususe juhtum), esitatu ei vasta tööjuhendile.

**Mitteeristav hindamine** on hindamise viis, mille puhul ainekavas määratud õpitulemuste saavutatuse taset pole vajalik tähtskaalal eristada. Mitteeristava hindamise puhul määratakse piisav õpitulemus, millele vastamise korral väljendatakse piisavat tulemust hindega „AR“. Oodatavast madalamal tasemel tulemust väljendatakse hindega „MA“.

**Mitteeristavat hindamist kasutatakse õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel**

- liikumisõpetuses,
- tantsuõpetuses,
- muusikaõpetuses,
- kunstiõpetuses,
- ideest teostuseni aines,
- draamaõpetuses,
- digiõpetuses,
- 7. ja 8. klassi valikainetes.

Mitteeristava hindamise puhul hinnatakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, seatud eesmärkide saavutamist ja osalemist õppeprotsessis. Arvestuse saamiseks tuleb ära teha kõik olulised õpiülesanded.

- Hinne „AR“ 50–100%

Õpilase suuline vastus, kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on kooli õppekavas märgitud piisavaks õpitulemuseks.

- Hinne „MA“ 0–49%

Õpilase suuline vastus, kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on kooli õppekavas märgitud piisavast õpitulemusest madalamal tasemel.

**Kokkuvõttev hindamine**

Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine trimestrihinneteks ja õppeaasta lõpul aastahinneteks. Hinnangute koondatakse poolaastahinnanguteks. Kokkuvõtvad hinded ja hinnangud (trimestri-, poolaasta-, aasta-, eksamihinded) kantakse e-päevikusse ja õpinguraamatusse.

**1.–5. klassis** antakse kokkuvõttev kirjeldav sõnaline tagasiside kaks korda õppeaastas ehk poolaasta kaupa. Kokkuvõtvas hinnangus peab selgelt kajastuma, kuivõrd on taotletud õpitulemused saavutatud.

**6.–9. klassini** hinnatakse tähtsüsteemis kolm korda õppeaastas ehk trimestri kaupa. Trimestri- ja aastahinne on „A“ kuni „F“, „AR“, „MA“.

Kokkuvõtva hinde kujundamisel arvestab õpetaja hinnatud õpitulemuste taset ja olulisust. Trimestrihinne ei kujune automaatselt hinnete aritmeetilise keskmise alusel.

Õpilasele, kelle trimestrihinne on „F“ või „MA“, kellele on antud samaväärne sõnaline poolaastahinnang või kellel on jäetud hinne välja panemata, määratakse osalemine konsultatsioonis või kooskõlastatult HEV-koordinaatoriga mõni muu tugisüsteem.

Konsultatsiooniajad lepib õpetaja õpilasega kokku ja teavitab sellest lapsevanemat e-päeviku vahendusel. Juhul kui õpilane ei soovi oma trimestrihinnet või poolaastahinnangut parandada või ei saa kokkulepitud ajal konsultatsioonis osaleda, tuleb sellest aineõpetajat kohe teavitada.

Kui konsultatsioonid on tehtud, lisab aineõpetaja parandatud trimestrihinde või poolaasta hinnangu e-päevikusse.

**Tähtede ja sõnalise hinnangu hinneteks teisendamine**

Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse selle õppeaasta kokkuvõtvad hinded ja käimasoleva trimestri jooksul saadud hinded riiklikult sätestatud hindeskaalasse.

Õpilase koolist lahkumisel või hiljemalt II kooliastme lõpus tuleb jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmisse klassi üleviimisel, teisendada riiklikult sätestatud hindeskaalasse.

- Hinne „5“ on võrdsustatud hinnetega „A“ ja „B“, „AR“ .
- Hinne „4“ on võrdsustatud hindega „C“.
- Hinne „3“ on võrdsustatud hinnetega „D“ ja „E“.
- Hinne „2“ on võrdsustatud hinnetega „F“ ning „MA“.

Juhul kui trimestrihinnete hulgas on üks hinne „MA“, on aastahinne „3“. Kui õpilane on osalenud kohustuslikus konsultatsioonis ning „MA“ on parandatud, on aastahinne „4“.

**Järelevastamine**

Järelevastamine on õpilase võimalus teha õpiülesanne uuesti, kui hindamisülesande tulemus on „F“ või „MA“ või kui hinne on mõjuval põhjusel jäänud panemata. Järelevastamisel saadud tulemust hinnatakse samade õpitulemuste ja hindamiskriteeriumide alusel nagu esmast sooritust. Mõlemad hinded kuvatakse e-päevikus, et säiliks ülevaade õppeprotsessist.

5.–9. klassi õpilane saab suulisi õpiülesandeid järele vastata kokkulepitud ajal oma aineõpetaja juures. Kirjalikke töid on võimalik vastata järelevastamise klassiruumis iga uue kuu 10. kuupäevani, näiteks septembris saadud hindeid „F“ ja „MA“ saab parandada 10. oktoobrini.

**Tunnikontrollide ja kontrolltööde nõuded**

**Tunnikontroll**

1) Tunnikontroll hõlmab 1–2 ainetunni materjali.
2) Tunnikontrolli võib korraldada ette hoiatamata.
3) Nädala või trimestri jooksul tehtavate tunnikontrollide arv ei ole piiratud.
4) Mitme tunnikontrolli koondhinde võib kanda e-päevikusse.

5) Tunnikontrollide järelevastamise korra otsustab aineõpetaja.

**Kontrolltöö**

1) Kontrollitav materjal hõlmab ühe terviklikku teemat (rohkem kui kahe tunni materjal).
2) Toimumisaja(d) fikseerib õpetaja Stuudiumi kontrolltööde graafikus ning teatab õpilastele iga trimestri või poolaasta algul.
3) Kahe või enama nädalatunniga ainetes kontrolltöid üldjuhul esmaspäeval läbi ei viida.

**Õpilase järgmisesse klassi viimine, täiendavale õppetööle ja klassikursust kordama jätmine**

Õppenõukogu otsustab aastahinnete või poolaasta hinnangute alusel, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama.

1. Õpilane, kes **ei ole jäetud täiendavale õppetööle**, viiakse järgmisse klassi üle enne õppeperioodi lõppu.

Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmisse klassi üle hiljemalt 30. augustiks.

Tähtaegu ei kohaldata õpilase puhul, kellele on koostatud individuaalne õppekava, milles on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajas.

2. Õpilane **jäetakse täiendavale õppetööle** õppeainetes, milles trimestrihinnetest või poolaasta hinnangutest tulenevalt tuleks välja panna aastahinne „F“ või „MA“ või mille kokkuvõttev sõnaline hinnang näitab, et nõutavad õpitulemused ei ole saavutatud.

Täiendava õppetöö käigus täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel õppeülesandeid, et omandada nõutavad teadmised ja oskused. Täiendavast õppetööst (aeg, õpiülesanded) teavitab aineõpetaja õpilast ja lapsevanemat Stuudiumi kaudu.

Täiendava õppetöö soorituse korral pannakse välja õppeaine aastahinne, mis kantakse Stuudiumi e-päevikusse ja õpinguraamatusse.

3. Erandjuhul võib põhjendatud otsusega jätta **õpilase klassikursust kordama**, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „F” või „MA” või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme.

Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

**PGS § 23. Põhikooli lõpetamine**

(1) Põhikooli lõpetanuks ning õppekava kõik õpitulemused omandanuks peetakse õpilast, kelle õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad" või „arvestatud", kes on kolmandas kooliastmes teinud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest eesti keele eksami, matemaatikaeksami ja ühe eksami omal valikul.

($1^2$) Õpilane, kelle emakeel Eesti hariduse infosüsteemi kantud andmete alusel ei ole eesti keel ja kes on asunud hiljemalt 2023/2024. õppeaastal õppima eesti keele ainekava alusel, võib sooritada põhikooli lõpetamiseks eesti keele või eesti keele teise keelena eksami.

(2) Põhikooli lõpetanuks võib õppekava kõiki õpitulemusi omandamata õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kellel on kuni kaks lõpueksamit sooritatud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.

($2^1$) Põhikooli lõpetanuks võib õppekava kõiki õpitulemusi omandamata õpilase või piiratud teovõimega õpilase seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kellel on:
1) kuni kahes õppeaines „nõrk" või „puudulik" viimane aastahinne;
2) ühes õppeaines „nõrk" või „puudulik" aastahinne ning kes on ühe lõpueksami sooritanud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest, „nõrk" või „puudulik" aastahinne ja sooritus alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest lõpueksamil ei tohi olla samas õppeaines;
3) kolm lõpueksamit sooritatud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.

(3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määruses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutatus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel

vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse" § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

(5) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina. Koolieksami ettevalmistamisel ja hindamisel lähtutakse §-des 20–22 sätestatust.

26.12.2025 jõustusid põhikooli riikliku õppekava (PRÕK) ja põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava (PLRÕK) versioonid, millega muutuvad põhikooli lõpetamise tingimused ja kaob korduseksami sooritamise kohustus. Sõltumata tulemusest sooritab põhikoolilõpetaja eksami ühel korral. Juhul, kui õpilane mingil põhjusel ühtsel lõpueksamil ei osalenud, sooritab ta lisaeksami, mille ülesanded koostab sarnaselt põhieksamiga Harno, ning mida korraldab ja hindab kool.

**Eksamite koostamine ja korraldamine:**

1) **ühtne lõpueksam ja vajaduse korral selle lisaeksam** – koostab Harno, läbi viib ja hindab kool (sooritajaks on tavapärane PRÕK lõpetaja).

2) **koolieksam ja vajaduse korral selle lisaeksam** – koostab kool, läbi viib ja hindab kool (sooritajaks on PLRÕK lihtsustatud õppetaseme õpilane või PRÕKi lõpetaja, kes teeb valikeksamina erialaeksami).

PRÕKi alusel on lõpetamise üldine eeldus on sama: õpilane, kellel on kõik positiivsed hinded, eksamid sooritatud üle 50% ja loovtöö tehtud, lõpetab põhikooli. PLRÕKi alusel õppival lihtsustatud õppetaseme lõpetajal on lõpetamise eelduseks positiivsed hinded ja eksamitulemused üle 50%.

Võimalik on endiselt ka mõne negatiivse tulemusega lõpetamine, seda nüüd kas ainult õppenõukogu otsusega või ka õpilase seadusliku esindaja avalduse alusel.

Kui õpilase seaduslik esindaja avaldust ei esita ja nõusolekut ei anna, suunatakse õpilane kas täiendavale õppetööle või jääb ta 9. klassi täies mahus kordama ja sooritab uuesti kõik eksamid. Loovtööd uuesti sooritama ei pea.

**Hinde ja hinnangu vaidlustamine**

Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist.

Klassijuhataja koostöös aineõpetaja, õppejuhi ja direktoriga teeb otsuse ning teavitab sellest viie tööpäeva jooksul.

**Käitumise ja hoolsuse hindamine**

Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on suunata:

1) õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme;
2) täitma kooli kodukorra nõudeid.

Kool annab õpilasele kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta vähemalt kaks korda õppeaastas. Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustab õpilastele klassijuhataja.

Põhikoolis hindab klassijuhataja koostöös aineõpetajatega kodukorra täitmist, koostöö- ja iseseisva töö oskust.

Hinnanguga „väga hea“ hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras; kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt; kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel töökas ja järjekindel, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.

Hinnanguga „hea“ hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid; suhtub õppeülesannetesse kohusetundlikult, on töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel, on hoolikas ning õpib võimetekohaselt.

Hinnanguga „suudad paremini“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi; kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel ega õpi oma tegelike võimete kohaselt.

Hinnanguga „ei saa rahul olla“ hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid, ei allu õpetajate nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme; kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult.

Kodukorra rikkumisel saadud hinnang „ei saa rahul olla“ pannakse välja kooli õppenõukogu otsusega.

Põhikool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.